

Uitstekend

Van achter het raam kijken opa en oma hoe ik een stoel uitklap en neerzet in het gras.

Als opa de schuifpui opendoet komt oma snel naar me toe.

‘Stop daar eens mee! Daar zijn die dingen nie voor gemaakt! Wat ben jij nou allemaal aan het doen?’

‘Ik klap de stoelen uit, oma, dan kunnen we buiten zitten.’

‘Ja, maar gè moet nie alles zomaar open-trekken. Dan gaat het kapot!’

‘Het gaat niet kapot, oma. Dat hoort zo.’

Opa komt aanlopen met de kussens. ‘Ga maar zitten, mamke. Tis allemaal goed.’

‘Nou, dat is toch fijn, even buiten?’

Opa en oma knikken. Ze zitten naast el-

kaar. Allebei een glaasje sap.

‘Tis goed weer,’ zegt oma. ‘Daar heb ik binnen helemaal niks van gemerkt.’

Ze neemt een slok. ‘Lekker,’ zegt ze verbaasd. ‘Is da van peren?’

‘Mango’s,’ zegt opa.

‘Nou, tis lekker, hoor.’ Oma neemt nog een slokje.

Ik kijk naar haar hand.

Oma mist het topje van haar pink. Dat heeft ze afgesneden.

Per ongeluk, niet expres. Zo wild is ze nou ook weer niet.

‘Ik vin dat ding maar lillek uitsteken boven ’t dak. Wat is dat voor iets? Paul?’

Oma tikt op opa’s arm. ‘Pa?’

‘Wat?’

‘Daarboven. Hoort dat erbij?’

Opa kijkt.

‘Dat is onze schoorsteen, moeder.’

‘Kunnen we die d’r afhalen?’

‘D’r afhalen? Nee, moeder, da kan toch nie. Dat is de schoorsteen van ons huis.’

‘En waar hebben we dat voor nodig dan?’

‘Nou, als wij van de winter de open haard aansteken, dan komt daar de rook uit.’

‘O.’

Oma is weer even stil.

Even.

‘Ja, maar ik vin da nie mooi, hoor, als dat zo uitsteekt. Kunnen we dat er nie een keer afsnijden?’

‘Nee, moeder. Drink oe sap maar op.’

‘Hè?’

‘Daar.’

Oma kijkt naar haar glas. ‘Misschien als we nou achter even een dinge pakken, dan zetten we dat ertegenaan, dan kunnen we d’r bij?’

‘Nee, moeder.’

‘Och en waarom nie?’

‘Omdat dat de schoorsteen is van ons huis. Dat moet eraan blijven. Dat hoort zo.’

Oma slaakt een diepe zucht.

‘Oma?’ vraag ik. ‘Zullen wij ruilen van plek?’

‘Hm?’

‘Dan ga ik daar zitten en jij hier. Ik zit liever wat meer in de schaduw.’

‘Wil jij hier zitten?’

‘Ja.’

‘O, nou, kom maar, hoor. Da maakt me niks uit.’

Oma staat op. Ik breng haar naar mijn stoel.

Als ze zit neem ik plaats naast opa. ‘Zo. Nu heeft ze geen uitzicht meer op de schoorsteen.’

Opa moet lachen. Als opa lacht, dan lacht hij echt. Met zijn ogen dicht en zijn schouders schuddend op en neer.

Oma merkt het niet. Ze kijkt naar een boompje.

‘Zeg, Paul...’

Braaf

Oma zet twee kopjes op tafel. Ze gaat opzij voor opa die met zijn rollator de keuken uit komt sloffen. Op het zitplankje staat een pak hagelslag en een pot pindakaas.

Opa geeft de kopjes weer aan oma. ‘Zet die eens terug op het aanrecht.’

‘Wat moet ik doen?’

‘Daar.’ Hij wijst naar de keuken.

Oma draait zich om. Ze loopt terug. Voor de koelkast blijft ze staan. ‘Moet je ze hier hebben?’

Opa zet de hagelslag op tafel.

‘Paul?’

Opa reageert niet.

Oma loopt naar hem toe met de kopjes in haar handen. ‘Pa?’

‘Heb je ze nou alweer meegenomen?’

‘Ja, waar moet je die hebben dan?’

‘Op het aanrecht, moeder. Daar. Naast de waterkoker.’

Oma draait zich om. ‘Sjesus mina. Zeg da dan.’

In de keuken trekt opa een theezakje op en neer in een kopje.

Oma staat achter hem. Ze kijkt mee over zijn schouder alsof ze dit nog nooit heeft zien gebeuren. ‘Goh, wa kunde gij dat opeens goed, zeg.’

Opa houdt het zakje in het kopje ernaast.

‘Ik vin da nie lekker, hoor, die thee zo zwart.’

‘Die zwarte is voor mij,’ zegt opa. ‘Die drink ik. Die andere is voor jou.’

Oma wil het kopje pakken.

‘Wacht even, mam! Wacht even! Dat is nog nie klaar.’

Opa zet het snel buiten bereik van oma.

‘Die is voor onze Ties, daar moet nog suiker in.’

‘En ik krijg geen suiker?’

‘Nee, gij krijgt geen suiker.’

‘Waarom nie?’

‘Omdat gij suikerziekte het.’

We zitten aan tafel.

‘Heet,’ zegt opa. ‘De thee.’

‘Is ’t heet, pa?’

‘Ja.’

Oma pakt haar kopje en neemt een veel te hete slok.

Met moeite slikt ze hem weg.

‘Valt wel mee, hoor.’

Ze kijkt naar de spullen op tafel.

Oma gaat voor de zak met brood. Ze bekijkt hem van alle kanten. ‘Hoe maak je da open? Ja, ik zie het allemaal nie meer.’

Opa trekt de zak uit haar handen, maakt hem open en gooit twee boterhammen op haar bord. Hij zet de boter ernaast.

‘Ties, even kijken. We hebben chocoladehagelslag. Anijshagelslag. Jam. Pruimenjam. Hier hedde pindakaas en hier hedde dinges, leverworst. En kaas hebben we ook. En ham, gekookte ham. En dan heb ik hier nog worst ook, alleen die moet te nog snijden.’

Ik kijk naar oma.

Ze is enthousiast in de boter aan het graven. Grote klonten schept ze op haar boterham alsof het chocoladepasta is.

‘Moeder, dat is toch geen brood opsmeren.’

Oma kijkt op. ‘Wa dan?’

‘Das toch veels te veel. En gè moet oe mes niet zo vasthouden. Andersom oe mes pakken. Oe mes omdraaien. Met de ronde kant naar beneden toe.’

Oma ziet er gek uit met haar mes, als een heksje dat is vergeten hoe ze met haar staf moet toveren.

Opa trekt oma's bord naar zich toe en maakt een einde aan het boterberglandschap.

‘Zo moet gè smeren. Kijk dan. Zo.’

Oma knipoogt naar me. ‘Maar ik vind het zo wel lekker.’

‘O, nou,’ zegt opa. ‘Gè bent gek gij. Knettergek.’

‘Opa is altijd een bietje vervelend 's avonds,’ zegt oma.

‘Opa is niet vervelend,’ zegt opa, ‘opa wil het hebben zoals het eigenlijk moet zijn.’

Hij legt zijn mes neer en kijkt op naar oma. ‘Wat moet erop?’

‘Ja, kies jij maar. Gij weet 't allemaal zo goed. Ik kom nergens aan. Ik denk als ik iets ga pakken dan zeg jij van da moete nie doen. Ik weet 't allemaal nie meer. Ik ben hier nie meer thuis.’

Opa houdt de kaas omhoog.

‘Hé. Wat dacht je hiervan?’

‘Já. Wie kan da nou snijden? Niemand.’

‘O, nee?’ Opa pakt de kaasschaaf. ‘Moet jij eens opletten. Hier.’

Oma kijkt hoe de plakjes op haar brood belanden.

Opa snijdt de boterhammen in stukjes en schuift het bord weer terug. ‘Asteblijft.’

‘Van onze lieveheer,’ zegt oma. ‘Dankjewel.’ Ze pakt een stukje.

Oma knijpt hard en de boter komt tussen haar vingers door.

‘Tis echt een verschrikking hoe dat jij eet, weet je dat?’ zegt opa.

Oma kauwt rustig verder. Als ze heeft doorgeslikt lacht ze de tanden die ze nog heeft bloot.

Opa schudt zijn hoofd.

‘Woensdag zijn de broer en zussen van oma op bezoek geweest.’

‘Wie zijn er geweest?’ vraagt oma.

‘Jouw broer en jouw zussen. Woensdag.’

‘Daar weet ik helemaal niks van.’

‘Nou, gè was er toch anders zelf bij.’

‘Ja, al bende d’r zelf bij, dan kunde wel als iemand nou de hele dag niks zegt over alles wat er gebeurt...’

‘Luister es, jouw broer en jouw zusters én

jouw zwager zaten hier woensdag aan tafel. Allemaal te eten.'

'God, wa een lillekerds. En ik was daar niet bij?'

'Jij was daar ook bij, tuurlijk. Het zijn toch jouw broer en jouw zusters?'

'En wa hebben we toen gedaan dan?'

'Nou, jullie Bep, jullie Marian, jullie Dini, Johan en jullie Wil eigenlijk, zeg maar, die hebben hier met ons zitten eten aan deze tafel.

'Das toch harstikke leuk.'

'Ja, dat was ook. Maar weet jij dat niet meer?'

'Nee. Dat ben ik vergeten.'

Het blijft stil.

'Want ik heb geen éten, dat ben ik vergéten!' zingt oma. Ze lacht.

Haar arm glijdt over de tafel. Oma pakt opa's hand.

'Het vrouwtje is nie meer zoals gè het bedoeld hebt, hè, pa? Ik moet braaf zijn. En mooi zijn. En lief zijn.'

Opa zegt niks. Hij kijkt naar zijn schoot.

'Wa d'ist, pa? Moet je d'r niks van hebben? Anders ga ik weg, hoor. Ik heb hier buiten nog zo'n hoop leuke mannen gezien.'

Opa kijkt op. Zijn ogen glijden over haar gezicht.

‘Ze vonden mij állemaal leuk,’ zegt oma.

‘Nou, fantastisch. Opa laat haar hand los. Hij schuif zijn stoel achteruit en pakt zijn rollator.

‘Waar ga de naartoe, pa?’

‘Opa moet even naar de wc.’ Hij loopt het gangetje in en verdwijnt.

Oma pakt haar thee. ‘Hij doet nooit iets, hè. Ik ben vandaag weer buiten geweest, maar onze pa komt nie buiten.’

Ze neemt haar laatste slok.

‘Ach. We doen ’t er maar mee.’